ബാധ്യതാ നിരാകരണപത്രം (Disclaimer)

പ്രാദേശികഭാഷയിൽ വിവർത്തനം ചെയ്ത വിധിന്യായം നിർമ്മിത ബുദ്ധ്യാധിഷ്ഠിത വിവർത്തന ഉപകരണത്തിന്റെ സഹായത്തോടെ കേരള ഹൈക്കോടതിയിലെ ഐ.ടി ഡയറക്ടറേറ്റ് സാധൂകരിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. എന്നിരുന്നാലും, ഇതിന്റെ ഉള്ളടക്കത്തിൽ ആശയപരമായോ സാംഗത്യപരമായോ വ്യാകരണപരമായോ ആഖ്യാനപരമായോ തെറ്റുകൾ കടന്നു കൂടാൻ സാധ്യതയുള്ളതാണ്. ഈ തർജ്ജമ കേവലം വ്യവഹാരകക്ഷികളുടെയും പൊതുജനങ്ങളുടെയും പൊതുവായ അറിവിലേക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്തുവാൻ വേണ്ടി മാത്രം ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്. ഔദ്യോഗികവും പ്രായോഗികവുമായ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങൾക്കും വിധി നിർവഹണ നടപ്പാക്കലുകൾക്കും പ്രസ്തുത വിധിന്യായത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പതിപ്പ് ആധികാരികവും അന്തിമവും ആയിരിക്കും.

എം/എസ് കെമിനോവ ഇന്ത്യ ലിമിറ്റഡും മറ്റൊരാളും

v.

പഞ്ചാബ് സംസ്ഥാനവും മറ്റുള്ളവയും

(2021 ലെ ക്രിമിനൽ അപ്പീൽ നമ്പർ 750)

2021 ഓഗസ്റ്റ് 4

[ജസ്റ്റിസ് നവിൻ സിൻഹ ജസ്റ്റിസ് ആർ. സുഭാഷ് റെഡ്ഡി]

കീടനാശിനി നിയമം, 1968: വകുപ്പ് 33 - തെറ്റായ ബ്രാൻഡിംഗ് സംബന്ധിച്ച ആരോപണം - അപ്പീൽവാദി-ഉൽപ്പാദന കമ്പനിക്കും അപ്പീൽവാദി-മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർക്കും മറ്റ് പ്രതികൾക്കുമെതിരായി 3(കെ)(ഐ),17,18, 33 വകുപ്പുകൾ പ്രകാരമുള്ള പരാതി - പരാതി റദ്ദാക്കാനുള്ള ഹർജി ഹൈക്കോടതി തള്ളി - കമ്പനി നിർമ്മിക്കുന്ന കീടനാശിനികളുടെ ഗുണനിലവാരം നിലനിർത്തുന്നതിനുള്ള ചുമതലയും ഉത്തരവാദിത്തവുമുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥനായി കമ്പനിയുടെ മാനേജരെ നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നും, കമ്പനിയുടെ യോഗത്തിലെ പ്രമേയത്തോടൊപ്പം അത്തരം ചുമതലയേൽക്കലിനെ കുറിച്ച് എതിർകക്ഷികളെ അറിയിച്ചിട്ടുണ്ട് എന്നുമായിരുന്നു നിലവിലെ അപ്പീലിൽ അപ്പീൽവാദികളുടെ വാദം- വിധിച്ചു: എതിർകക്ഷികൾ മുമ്പാകെ തീരുമാനം ഫയൽ ചെയ്യുവെന്നത് സംബന്ധിച്ച് തർക്കമില്ല - കമ്പനികളുടെ കുറ്റകൃത്യം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന നിയമത്തിലെ പ്രത്യേക വ്യവസ്ഥയിൽ പറയുന്നത് , കമ്പനിയിലെ ഉത്തരവാദപ്പെട്ട വ്യക്തിയെയും കമ്പനിയെയും മാത്രമേ ഒരു കുറ്റകൃത്യത്തിൽ കുറ്റക്കാരാണെന്ന് കണക്കാക്കാനാകുവെന്നും അവർ നടപടികൾക്ക് വിധേയമാകണം എന്നുമാണ് - അതിനാൽ, കമ്പനിയുടെ മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർക്ക് കമ്പനിയുടെ മൊത്തത്തിലുള്ള ബിസിനസ്സിന്റെയും ഗുണനിലവാര നിയന്ത്രണത്തിന്റെയും ഉത്തരവാദിത്തമുണ്ട് എന്ന അവ്യക്തമായ ആരോപണത്തിന്റെ പേരിൽ അദ്ദേഹത്തെ പ്രോസിക്യൂട്ട് ചെയ്യാൻ കഴിയില്ല. - കമ്പനിയിലെ മറ്റെല്ലാ നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്യപ്പെട്ട / ഉത്തരവാദിത്തപ്പെട്ട വ്യക്തികളും ഇതിനകം പരാതിയിൽ കുറ്റാരോപിതരാണ് എന്നതിനാൽ; ആരോപിക്കപ്പെട്ട കുറ്റകൃത്യങ്ങൾക്ക് അപ്പീൽവാദി-മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടറെ പ്രോസിക്യൂട്ട് ചെയ്യുന്നതിന് യാതൊരു അടിസ്ഥാനവുമില്ല. എന്നിരുന്നാലും, ഈ ഘട്ടത്തിൽ അപ്പീൽവാദി-കമ്പനിക്കെതിരായ നടപടികൾ റദ്ദാക്കാൻ ഒരു കാരണവുമില്ല.

ക്രിമിനൽ നടപടിച്ചട്ടം 1973: വകുപ്പ് 202 - പരാതിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കുറ്റകൃത്യം തിരിച്ചറിയുന്നതിന് മുമ്പ്, കീടനാശിനി നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 24(4)ഉം സിആർപിസി വകുപ്പ് 202 ഉം പ്രകാരം വിഭാവനം ചെയ്ത നടപടിക്രമം മജിസ്ട്രേറ്റ് പാലിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് അപ്പീൽവാദികൾ വാദിക്കുന്നു. അപ്പീൽവാദികൾ മജിസ്ട്രേറ്റിന്റെ അധികാരപരിധിയിൽ താമസിക്കുന്നവരല്ലെങ്കിലും, ശരിയായ

അന്വേഷണം നടത്താതെയും അന്വേഷണത്തിന് ഉത്തരവിടാതെയുമാണ് കുറ്റകൃത്യം രേഖപ്പെടുത്തിയെന്ന് അവർ പറയുന്നു – വിധിച്ചു: നിയമനിർമ്മാണ സഭ അതിന്റെ വിവേകത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പൊതുസേവകനെ വ്യത്യസ്തമായ ഒരു സ്ഥാനത്ത് പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നു, ഇത് കോഡിന്റെ വകുപ്പ് 200 ലെ വ്യവസ്ഥ പരിശോധിച്ചതിൽ നിന്ന് വ്യക്തമാണ് – കുറ്റാരോപിതൻ മജിസ്ട്രേറ്റിന്റെ അധികാരപരിധിക്ക് പുറത്ത് താമസിക്കുന്ന ആളാണ് എങ്കിൽ, കുറ്റകൃത്യം രേഖപ്പെടുത്തുന്നതിന് മുമ്പായി അന്വേഷണം നടത്തണമെന്ന് നിഷ്കർഷിച്ചിട്ടുള്ളതിന്റെ ലക്ഷ്യം ഒരു നിരപരാധിയെ അകാരണമായി ബുദ്ധിമുട്ടിക്കരുത് എന്നതാണ് – കോഡിന്റെ വകുപ്പ് 200 ലെ വ്യവസ്ഥ പ്രകാരം, തന്റെ ഔദ്യോഗിക കർത്തവ്യം നിർവഹിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി പരാതി നൽകിയ പൊതുസേവകന്റെ മൊഴി മജിസ്ട്രേറ്റ് കുറ്റകൃത്യം തിരിച്ചറിയുന്ന ഘട്ടത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടതില്ല. – കൂടാതെ, കോഡിന്റെ വകുപ്പ് 293 പ്രകാരം, സർക്കാരിന്റെ സയന്റിഫിക് വിദഗ്ധന്റെ റിപ്പോർട്ട്, തെളിവായി സ്വീകാര്യമാണ് – ഒരു പൊതു സേവകൻ പരാതി നൽകുമ്പോൾ, ക്രിമിനൽ നടപടിക്രമ ചട്ടത്തിൽ തന്നെ അത്തരം സാക്ഷികളെ വിസ്തരിക്കുന്നത് ഒഴിവാക്കണമെന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു – നിലവിലെ കേസിൽ, രണ്ടാം എതിർകക്ഷി/പൊതു സേവകൻ 1968 ലെ കീടനാശിനി നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരമുള്ള അധികാരങ്ങൾ വിനിയോഗിച്ചുകൊണ്ടാണ്, സർക്കാർ ലബോറട്ടറികളുടെ റിപ്പോർട്ടുകൾ ഉൾപ്പടെയുള്ള നിരവധി രേഖകൾ ഉൾപ്പെടുത്തി ഒരു പരാതി ഫയൽ ചെയ്തത്. അതിനാൽ, അത്തരമൊരു പരാതിയിൽ നടപടിക്രമങ്ങൾ തുടങ്ങുന്നതിന് മജിസ്ട്രേറ്റിന് എല്ലായ്പ്പോഴും സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടായിരുന്നു, അത് രേഖകളാൽ പിന്തുണയ്ക്കപ്പെട്ടു – എന്തായാലും, അന്വേഷണം നടത്താതെയും അന്വേഷണത്തിന് ഉത്തരവിടാതെയും മജിസ്ട്രേറ്റ് കുറ്റകൃത്യം തിരിച്ചറിഞ്ഞതായി രേഖപ്പെടുത്തി എന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രം നടപടിക്രമങ്ങൾ റദ്ദാക്കണം എന്ന വാദം യാതൊരു കഴമ്പുമുള്ളതല്ല – ഈ ഘട്ടത്തിൽ അപ്പീൽവാദിക്കെതിരായ എന്തെങ്കിലും മുൻവിധി ഉണ്ടായിട്ടില്ലെങ്കിൽ, കോഡിന്റെ വകുപ്പ് 482 പ്രകാരമുള്ള അധികാരം വിനിയോഗിച്ച് നടപടിക്രമങ്ങൾ റദ്ദാക്കാൻ ഇത് കാരണമാകില്ല – കീടനാശിനി നിയമം, 1968: 24(4), 33 വകുപ്പുകൾ.

അപ്പീൽ ഭാഗികമായി അനുവദിച്ചുകൊണ്ട് കോടതി

വിധിച്ചു: 1.1 നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 33 'കമ്പനികൾ നടത്തുന്ന കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ' കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു. ഈ നിയമപ്രകാരമുള്ള ഒരു കുറ്റകൃത്യം ഒരു കമ്പനി ചെയ്യുമ്പോൾ, കുറ്റകൃത്യം ചെയ്ത സമയത്ത്, കമ്പനിയുടെ ബിസിനസ്സ് നടത്തിപ്പിന് കമ്പനിയിൽ ചുമതല വഹിച്ചിരുന്ന അല്ലെങ്കിൽ ഉത്തരവാദിത്തം വഹിച്ചിരുന്ന ഓരോ വ്യക്തിയെയും കമ്പനിയെയും കുറ്റകൃത്യത്തിൽ കുറ്റക്കാരാണെന്ന് കണക്കാക്കുമെന്നും അതനുസരിച്ച് നടപടിക്ക് വിധേയമാകുന്നതിനും ശിക്ഷിക്കപ്പെടാനും അവർ ബാധ്യസ്ഥമായിരിക്കുമെന്നും നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 33(1) വ്യക്തമാക്കുന്നു.

നിലവിലെ കേസിൽ, ഒന്നാം അപ്പീൽവാദി–കമ്പനിക്കായി, രണ്ടാം അപ്പീൽവാദി–മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ ഒരു അണ്ടർടേക്കിംഗ് സമർപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട് എന്നതിൽ തർക്കമില്ല. 2012 ഡിസംബർ 28–ന് കമ്പനി പാസാക്കിയ പ്രമേയത്തിൽ, കമ്പനിയുടെ മാനേജർ ശ്രീ മധുകർ ആർ. ഗിതിനെ, പ്രസ്തുത കമ്പനി നിർമ്മിക്കുന്ന കീടനാശിനികളുടെ ഗ്രണനിലവാരം നിലനിർത്തുന്നതിൽ പ്രസ്തുത കമ്പനിക്കുള്ള ചുമതലയും ഉത്തരവാദിത്തവും വഹിക്കാൻ നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നും, നിയമപ്രകാരം ഏതെങ്കിലും കുറ്റകൃത്യം സംഭവിക്കുന്നത് തടയാൻ ആവശ്യമായതോ ഉചിതമോ ആയ എല്ലാ അധികാരങ്ങളും വിനിയോഗിക്കാനും എല്ലാ നടപടികളും സ്വീകരിക്കാനും അദ്ദേഹത്തിന് അധികാരമുണ്ടെന്നും അതിൽ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. അത്തരം അണ്ടർടേക്കിംഗ് എതിർ കക്ഷിക്ക് സമർപ്പിച്ചുവെന്നതിൽ തർക്കമില്ല. കമ്പനികൾ ചെയ്യുന്ന കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന നിയമത്തിലെ പ്രത്യേക വ്യവസ്ഥ കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, ഉത്തരവാദിത്തവും ഉത്തരവാദപ്പെട്ട വ്യക്തിയും വ്യക്തമായി നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സാഹചര്യത്തിൽ, ഒന്നാം അപ്പീൽ വാദി– കമ്പനിയുടെ മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ എന്ന നിലയിൽ രണ്ടാം അപ്പീൽവാദി–മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർക്ക് കമ്പനിയുടെ മൊത്തത്തിലുള്ള ബിസിനസ്സിന്റെയും ഗ്രണനിലവാര നിയന്ത്രണത്തിന്റെയും മറ്റും ഉത്തരവാദിത്തമുണ്ട് എന്ന അവ്യക്തമായ ആരോപണത്തിന്റെ പേരിൽ അദ്ദേഹത്തെ പ്രോസിക്യൂട്ട് ചെയ്യാൻ കഴിയില്ല. രണ്ടാം അപ്പീൽവാദി– മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർക്കെതിരെ പ്രോസിക്യൂഷൻ അനുവദിക്കുന്നത് നിയമ പ്രക്രിയയുടെ ദുരുപയോഗമല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ല. അതേസമയം, ഒന്നാം അപ്പീൽവാദി –കമ്പനിക്കെതിരായ നടപടികൾ റദ്ദാക്കാൻ ഈ ഘട്ടത്തിൽ യാതൊരു കാരണവുമില്ല. [ഖണ്ഡിക 9][366–G–H; 367–A–E; 368–A–B]

1.2 കൂടാതെ, 1 & 2 എതിർകക്ഷികൾക്കു വേണ്ടി സമർപ്പിച്ച എതിർ സത്യവാങ്മൂലത്തിലെയും മറ്റ് രേഖകളിലെയും വാദങ്ങൾ കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 24 (4) പ്രകാരമുള്ള നടപടിക്രമവും ക്രിമിനൽ നടപടിക്രമ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 202 പ്രകാരമുള്ള നടപടിക്രമവും പാലിച്ചിട്ടില്ല എന്ന അപ്പീൽവാദികളുടെ വാദം അംഗീകരിക്കുന്നതിനോ ഈ ഘട്ടത്തിൽ നടപടികൾ റദ്ദാക്കുന്നതിനോ സാധിക്കില്ല. നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 24 (4) പ്രകാരമുള്ള നടപടിക്രമം സംബന്ധിച്ച് പരിശോധിക്കുകയാണെങ്കിൽ, ഒന്നാം അപ്പീൽവാദി – കമ്പനി കേന്ദ്ര കീടനാശിനി പരിശോധനാ ലബോറട്ടറിയിലേക്ക് രണ്ടാമത്തെ സാമ്പിൾ അയയ്ക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ ഡിമാൻഡ് ഡ്രാഫ്റ്റ് നിക്ഷേപിച്ചതിനുശേഷം ഉടനടി തന്നെ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുകയും കേന്ദ്ര കീടനാശിനി പരിശോധനാ ലബോറട്ടറി നിർദ്ദിഷ്ട 30 ദിവസത്തിനുള്ളിൽ റിപ്പോർട്ട് അയയ്ക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അതുപോലെ, ക്രിമിനൽ നടപടിക്രമ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 202 പ്രകാരമുള്ള നടപടിക്രമത്തെ കുറിച്ച് പരിശോധിക്കുമ്പോൾ, പരാതിക്കാരൻ തന്റെ ഔദ്യോഗിക കർത്തവ്യം നിർവ്വഹിച്ച് പരാതി നൽകിയ ഒരു പൊതുസേവകനാണെന്നത് മനസ്സിൽ വെക്കേണ്ടതുണ്ട്. ക്രിമിനൽ നടപടിക്രമ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 200–ലെ വ്യവസ്ഥ പരിശോധിച്ചാൽ വ്യക്തമാകുന്നതുപോലെ,

നിയമനിർമ്മാണ സഭ തന്നെ പൊതുസേവകനെ വ്യത്യസ്തമായ ഒരു സ്ഥാനത്താണ് പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നത്. കുറ്റാരോപിതർ മജിസ്ട്രേറ്റിന്റെ അധികാരപരിധിക്ക് പുറത്ത് താമസിക്കുന്ന കേസുകളിൽ, കുറ്റപത്രം സ്വീകരിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് ഒരു അന്വേഷണം/ പരിശോധന നടത്തുന്നതിന്റെ ലക്ഷ്യം, നിരപരാധികൾ അനാവശ്യമായി പീഡിപ്പിക്കപ്പെടുന്നില്ലെന്ന് ഉറപ്പാക്കുക എന്നതാണ്. കോഡിന്റെ വകുപ്പ് 200 ലെ വ്യവസ്ഥ പ്രകാരം, തന്റെ ഔദ്യോഗിക കർത്തവ്യം നിർവഹിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി പരാതി നൽകിയ പൊതുസേവകന്റെ മൊഴി മജിസ്ട്രേറ്റ് കുറ്റകൃത്യം തിരിച്ചറിയുന്ന ഘട്ടത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടതില്ല. കൂടാതെ, കോഡിന്റെ വകുപ്പ് 293 പ്രകാരം, സർക്കാരിന്റെ സയന്റിഫിക് വിദഗ്ദ്ധന്റെ റിപ്പോർട്ട്, തെളിവായി സ്വീകാര്യമാണ്. ഒരു പൊതു സേവകൻ പരാതി നൽകുമ്പോൾ, ക്രിമിനൽ നടപടിക്രമ ചട്ടത്തിൽ തന്നെ അത്തരം സാക്ഷികളെ വിസ്തരിക്കുന്നത് ഒഴിവാക്കണമെന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. നിലവിലെ കേസിൽ, 1968 ലെ കീടനാശിനി നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരമുള്ള അധികാരങ്ങൾ വിനിയോഗിച്ചാണ രണ്ടാം എതിർകക്ഷി/പൊതുസേവകൻ, സർക്കാർ ലബോറട്ടറികളുടെ റിപ്പോർട്ടുകൾ ഉൾപ്പെടെ നിരവധി രേഖകൾ ഉൾപ്പെടുത്തി പരാതി നൽകിയിട്ടുള്ളത്. രേഖകളുടെ പിന്തുണയോടെയുള്ള അത്തരം പരാതിയിൽ നടപടിക്രമങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിക്കാൻ മജിസ്ട്രേറ്റിന് എപ്പോഴും സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ട്. അന്വേഷണം നടത്താതെയും അന്വേഷണത്തിന് ഉത്തരവിടാതെയും മജിസ്ട്രേറ്റ് കേസ് എടുത്തിട്ടുണ്ട് എന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രം നടപടിക്രമങ്ങൾ റദ്ദാക്കാനാകില്ല. ഈ ഘട്ടത്തിൽ അപ്പീൽവാദിക്ക് എതിരായി എന്തെങ്കിലും മുൻവിധി ഉണ്ടായിട്ടില്ലെങ്കിൽ, ക്രിമിനൽ നടപടിക്രമ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 482 പ്രകാരം അധികാരം വിനിയോഗിച്ചുള്ള നടപടികൾ റദ്ദാക്കാൻ ഇത് ഒരു കാരണവുമല്ല. കമ്പനിയുടെ മറ്റ് എല്ലാ നോമിനേറ്റഡ്/ഉത്തരവാദിത്തപ്പെട്ട വ്യക്തികളും ഇതിനകം പരാതിയിൽ കുറ്റാരോപിതരായതിനാൽ, ആരോപിക്കപ്പെട്ട കുറ്റകൃത്യങ്ങൾക്ക് രണ്ടാം അപ്പീൽവാദി–മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർക്കെതിരെ നടപടിയെടുക്കാൻ യാതൊരു അടിസ്ഥാനവുമില്ല. [ഖണ്ഡിക 10, 11][368–B–H; 369–A–C]

മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ, കാസ്ട്രോൾ ഇന്ത്യ ലിമിറ്റഡ് v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് കർണാടക & അനദർ (2018) 17 എസ്സിസി 275; *ശിവ് കുമാർ ജതിയ v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് എൻസിടി ഓഫ് ഡൽഹി* (2019) 17 എസ്സിസി 193: [2019] 11 എസ്സിആർ 210 – *പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്നു.*

റീ: 1881 ലെ എൻ.ഐ. ആക്ടിലെ വകുപ്പ് 138 പ്രകാരമുള്ള കേസുകളുടെ വേഗത്തിലുള്ള വിചാരണ (2020 ലെ സുവോ മോട്ടു റിട്ട് പെറ്റീഷൻ (ക്രിമിനൽ.) നമ്പർ 2) (2021) എസ്സിസി ഓൺലൈൻ എസ്സി 325 – *വേർതിരിച്ചിരിക്കുന്നു.*

കേസ് ലോ റഫറൻസ്

(2018) 17 എസ്സിസി 275–ഖണ്ഡിക 6(എ)– പരാമർശിച്ചു

[2019] 11 എസ്സിആർ 210–ഖണ്ഡിക 6(എ)– പരാമർശിച്ചു

ക്രിമിനൽ അപ്പീൽ അധികാരിത: 2021 ലെ ക്രിമിനൽ അപ്പീൽ നമ്പർ 750.

2016 ലെ സിആർഎം–എം നമ്പർ 12082 ലെ ചണ്ഡീഗഡിലെ പഞ്ചാബ്, ഹരിയാന ഹൈക്കോടതിയുടെ 12.05.2020 ലെ വിധിന്യായത്തിൽ നിന്നും ഉത്തരവിൽ നിന്നും.

ഗുരു കൃഷ്ണകുമാർ, സിദ്ധാർത്ഥ് ലൂത്ര, എസ്. ഹരിഹരൻ, നിതിൻ തത്തായി, ജയ്കൃതി എസ്. ജഡേജ, സ്നേഹ രവി അയ്യർ എന്നിവർ അപ്പീൽവാദികൾക്കായി ഹാജരായി.

ജസ്പ്രീത് ഗോഗിയ, മന്ദാകിനി സിംഗ്, കരൺവീർ ഗോഗിയ, ശിവാംഗി സിംഘാൽ, ആഷിമ മണ്ഡല എന്നിവർ എതിർകക്ഷികൾക്കായി ഹാജരായി.

കോടതി വിധി പ്രസ്താവിച്ചത് **ജസ്റ്റിസ് ആർ സുഭാഷ് റെഡ്ഡി,**

1. അനുമതി നൽകി.

2. ചണ്ഡീഗഢിലെ പഞ്ചാബ് & ഹരിയാന ഹൈക്കോടതിക്കു മുമ്പാകെ ഉണ്ടായിരുന്ന സിആർഎം–എം–12082–2016 (ഒ & എം)–ലെ ഹർജിക്കാർ/പ്രതികൾ 3,4 12.05.2020 ലെ ഉത്തരവിൽ അസ്വസ്ഥരായി സമർപ്പിച്ച ക്രിമിനൽ അപ്പീൽ ആണ് ഇത്. 1968 ലെ കീടനാശിനി നിയമത്തിലെ (ചുരുക്കത്തിൽ, "നിയമം") വകുപ്പ് 29 പ്രകാരം ശിക്ഷാർഹമായതും 3(കെ)(i), 17, 18, 33 വകുപ്പുകൾ പ്രകാരം വ്യക്തമാക്കുന്നതുമായ കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ ആരോപിച്ചുകൊണ്ട്, പഞ്ചാബിലെ താൺ തരൺ ജില്ലയിലുള്ള ഭിഖിവിൻഡിലെ ക്വാളിറ്റി കൺട്രോൾ ഇൻസ്പെകടറായ രണ്ടാം എതിർകക്ഷി സമർപ്പിച്ച 19.08.2015 ലെ പരാതി നമ്പർ 313 റദ്ദാക്കണമെന്ന ഹർജിക്കാരുടെ അപേക്ഷ പ്രസ്തുത ഉത്തരവിലൂടെ തള്ളിക്കളയപ്പെട്ടു. ഗോഡൗൺ ഇൻചാർജായി പ്രവർത്തിച്ചിരുന്ന മറ്റ് കുറ്റാരോപിതർക്കു വേണ്ടിയുള്ള ഹർജി ഹൈക്കോടതി അനുവദിക്കുകയും നടപടികൾ റദ്ദാക്കുകയും ചെയ്തു.

3. ഒന്നാം അപ്പീൽവാദി മുംബൈയിൽ ഓഫീസ് ഉള്ള ഒരു കമ്പനിയാണ്, കമ്പനി കീടനാശിനികൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. രണ്ടാം അപ്പീൽവാദി കമ്പനിയുടെ മുൻ മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടറായിരുന്നു. 31.12.2013 ന്, പഞ്ചാബിലെ താൺ തരൺ ജില്ലയിലെ ഭിഖിവിന്ദിലെ ക്വാളിറ്റി കൺട്രോൾ ഇൻസ്പെകടർ, എം/എസ് ധില്ലോൺ ഖേതി സ്റ്റോറിന്റെ പരിസരം അതിന്റെ ഏക ഉടമയായ ശ്രീ നിഷാൻ സിംഗിന്റെ സാന്നിധ്യത്തിൽ പരിശോധിച്ചു. മേൽപ്പറഞ്ഞ നിഷാൻ സിംഗ് ഒന്നാം അപ്പീൽവാദി–കമ്പനിയുടെ കീടനാശിനികൾ വിൽക്കുന്നതിനുള്ള അംഗീകൃത ഡീലറായിരുന്നു. പരിശോധന സമയത്ത്, പരിശോധനാ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ഓരോ പാക്കറ്റും 160 ഗ്രാം ഭാരമുള്ള പിറോക്ലോഫോപ്പ് പ്രോപനൈലിന്റെ 25

പാക്കറ്റുകൾ വീതമുള്ള ആറ് പെട്ടികളും കണ്ടെത്തി. മുകളിൽ പറഞ്ഞ സ്റ്റോക്കിൽ നിന്ന് സാമ്പിളുകൾ എടുത്ത് ഒരു സാമ്പിൾ അമൃത്സറിലെ കീടനാശിനി പരിശോധനാ ലബോറട്ടറിയിലെ സീനിയർ അനലിസ്റ്റിന് അയച്ചു. പിറോക്സോഫോപ്പ് പ്രൊപാനൈലിന്റെ ആക്ടീവ് ഘടകം 15% ആണെന്ന് ഉൽപ്പന്നത്തിന്റെ ലേബലിൽ പ്രഖ്യാപിക്കുന്നതിൽ നിന്ന് വ്യത്യസ്തമായി, അത് 11.72% മാത്രമേ കണ്ടെത്തിയിട്ടുള്ളൂവെന്ന് 15.01.2014 ലെ റിപ്പോർട്ടിൽ വ്യക്തമാക്കി. റിപ്പോർട്ടിന്റെ ഒരു പകർപ്പ് അമൃത്സറിലെ ഡീലർക്ക് ഒരു ഷോ കോസ് നോട്ടീസിനൊപ്പം അയച്ചു. ഒന്നാം അപ്പീൽ വാദി-കമ്പനിയിൽ നിന്നാണ് പ്രസ്തുത കീടനാശിനികൾ വാങ്ങിയതെന്ന് സൂചിപ്പിക്കുന്ന ഇൻവോയ്സിന്റെ പകർപ്പ് ഡീലർ ഹാജരാക്കിയപ്പോൾ, ഗുജറാത്തിലെ ബറൂച്ചിൽ നിർമ്മാണ യൂണിറ്റ് പ്രവർത്തിപ്പിക്കുന്ന ഒന്നാം അപ്പീൽവാദി – കമ്പനിക്കും കമ്പനിയുടെ മറ്റ് ഉത്തരവാദിത്തപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കും കാരണം കാണിക്കൽ നോട്ടീസ് നൽകി. റിപ്പോർട്ട് ലഭിച്ചതിനെത്തുടർന്ന്, കമ്പനിക്കുവേണ്ടി ഈ കോടതി മുമ്പാകെയുള്ള രണ്ടാം അപ്പീൽവാദി, 27.03.2014 ലെ കത്തിലൂടെ ഫരീദാബാദിലെ സെൻട്രൽ ഇൻസെക്റ്റിസൈഡ് ടെസ്റ്റിംഗ് ലബോറട്ടറിയിലേക്ക് മറ്റൊരു സാമ്പിൾ അയയ്ക്കാൻ അഭ്യർത്ഥിച്ചു, അദ്ദേഹം ആവശ്യമായ ചാർജുകൾ അടച്ചതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മറ്റൊരു സാമ്പിൾ സെൻട്രൽ ഇൻസെക്റ്റിസൈഡ് ടെസ്റ്റിംഗ് ലബോറട്ടറിയിലേക്ക് അയയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. പാക്കറ്റിൽ ലേബൽ ചെയ്തിരിക്കുന്ന 15% ന് പകരം 10.09% മാത്രം ആക്ടിവ് ഘടകമാണ് കണ്ടെത്തിയത് എന്നതിനാൽ സാമ്പിൾ ഉൽപ്പന്നം തെറ്റായി ബ്രാൻഡ് ചെയ്തതായി അവിടെ നിന്ന് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. യോഗ്യതയുള്ള അധികാരിയിൽ നിന്ന് ആവശ്യമായ അനുമതി നേടിയ ശേഷം, അപ്പീൽവാദികളെയും മറ്റ് പ്രതികളെയും നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 29 പ്രകാരം ശിക്ഷാർഹമായതും 3(കെ)(i), 17, 18, 33 എന്നീ വകുപ്പുകളുടെ പരിധിയിൽ വരുന്നതുമായ കുറ്റകൃത്യങ്ങൾക്ക് പ്രോസിക്യൂട്ട് ചെയ്യാൻ ജൂഡീഷ്യൽ മജിസ്ട്രേറ്റിന് മുമ്പാകെ പരാതി നൽകി.

4. വിവിധ കാരണങ്ങളാൽ പ്രസ്തുത പരാതി റദ്ദാക്കണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെട്ട് അപ്പീൽ വാദികളും മറ്റ് കുറ്റാരോപിതരും ഹൈക്കോടതിയെ സമീപിച്ചു. അപ്പീൽവാദികളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, അപവാദിത ഉത്തരവിലൂടെ ഹൈക്കോടതി ഹർജി തള്ളുകയും ഗോഡൗൺ വാച്ച്മാന്റെ അപേക്ഷ അനുവദിക്കുകയും ചെയ്തു.

5. അപ്പീൽവാദികൾക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ മുതിർന്ന അഭിഭാഷകൻ ശ്രീ. സിദ്ധാർത്ഥ് ലുത്രയും എതിർകക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ ശ്രീ. ജസ്പ്രീത് ഗോഗിയയും ഉന്നയിച്ച വാദങ്ങൾ ഈ കോടതി കേട്ടു.

6. കമ്പനി നിർമ്മിക്കുന്ന കീടനാശിനികളുടെ ഗുണനിലവാരം നിലനിർത്തുന്നതിനുള്ള ചുമതലയും ഉത്തരവാദിത്തവും വഹിക്കേണ്ട കമ്പനിയുടെ ഉദ്യോഗസ്ഥരെ നാമനിർദ്ദേശം

ചെയ്തുകൊണ്ട് 22.01.2012–ൽ നടന്ന കമ്പനി യോഗത്തിൽ പാസാക്കിയ പ്രമേയത്തോടൊപ്പം, 22.01.2013 ന് അപ്പീൽവാദികൾ എതിർകക്ഷികളുടെ മുമ്പാകെ ഒരു അണ്ടർടേക്കിംഗ് സമർപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 33 പരാമർശിച്ചുകൊണ്ട് അപ്പീൽവാദികളുടെ അഭിഭാഷകൻ അറിയിച്ചു. എന്നാൽ അവ്യക്തവും കപടവുമായ ആരോപണങ്ങൾ ഉന്നയിച്ചുകൊണ്ട്, അപ്പീൽ വാദികളായ കമ്പനിയെയും മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടറെയും പ്രോസിക്യൂട്ട് ചെയ്യാൻ ശ്രമിക്കുന്നുവെന്ന് അദ്ദേഹം വാദിച്ചു.

6(എ). അപ്പീൽവാദികളുടെ പങ്ക് സൂചിപ്പിക്കുന്ന തരത്തിൽ പരാതിയിൽ വ്യക്തവും കൃത്യവുമായ ഒരു വിശദീകരണം ഇല്ലെങ്കിൽ, ആരോപിക്കപ്പെട്ട കുറ്റകൃത്യം നടത്തിയതിന് ഒന്നാം അപ്പീൽവാദി–കമ്പനി, രണ്ടാം അപ്പീൽവാദി – മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ എന്നിവർക്ക് യാതൊരു വിധത്തിലുള്ള ബാധ്യതയും ഉണ്ടാകില്ലെന്ന് അദ്ദേഹം വാദിക്കുന്നു. തന്റെ വാദങ്ങളെ പിന്തുണയ്ക്കുന്നതിനായി, ***മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ, കാസ്ട്രോൾ ഇന്ത്യ ലിമിറ്റഡ് v. കർണാടക സംസ്ഥാനവും മറ്റൊരാളും*** എന്ന കേസിലെ ഈ കോടതിയുടെ വിധിയെയും ***ശിവ് കുമാർ ജാതിയ v. എൻസിടി ഓഫ് ഡൽഹി*** കേസിലെ ഈ കോടതിയുടെ മറ്റൊരു വിധിയെയും മുതിർന്ന അഭിഭാഷകൻ ആശ്രയിച്ചു.

6(b). പരാതിയിലെ കുറ്റകൃത്യം പരിഗണിക്കുന്നതിനുമുമ്പ്, മജിസ്ട്രേറ്റ് നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 24 (4) പ്രകാരവും ക്രിമിനൽ നടപടിക്രമ ചട്ടത്തിലെ വകുപ്പ് 202 നും പ്രകാരവുമുള്ള നടപടിക്രമങ്ങൾ പാലിച്ചിട്ടില്ലെന്നും അദ്ദേഹം വാദിക്കുന്നു. അപ്പീൽവാദികൾ മജിസ്ട്രേറ്റിന്റെ പ്രാദേശിക അധികാരപരിധിയിൽ താമസിക്കുന്നവർ അല്ലാതിരുന്നിട്ടു കൂടി, ശരിയായ അന്വേഷണം നടത്തുകയോ അന്വേഷണത്തിന് ഉത്തരവിടുകയോ ചെയ്യാതെ, കുറ്റകൃത്യത്തിന്റെ തിരിച്ചറിയൽ രേഖപ്പെടുത്തി. കൂടാതെ, അപ്പീൽവാദികൾക്കെതിരേ പ്രോസിക്യൂഷൻ നടത്തുന്നത് നിയമ പ്രക്രിയയുടെ ദുരുപയോഗമല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ലെന്നും അദ്ദേഹം വാദിക്കുന്നു. അപ്പീൽവാദികൾ ഉന്നയിച്ച വിവിധ കാരണങ്ങൾ ഹൈക്കോടതി ശരിയായ വീക്ഷണകോണിൽ പരിഗണിച്ചിട്ടില്ല, പരാതി റദ്ദാക്കാനുള്ള അവരുടെ അപേക്ഷ തള്ളി. ***റീ: 1881 ലെ എൻ.ഐ നിയമത്തിന്റെ വകുപ്പ് 138 പ്രകാരമുള്ള കേസുകളുടെ വേഗത്തിലുള്ള വിചാരണയിൽ (സുവോ മോട്ടു റിട്ട് പെറ്റീഷൻ (ക്രിമിനൽ) നമ്പർ 2 ഓഫ് 2020)*** [2]ഈ കോടതി നൽകിയ വിധിന്യായത്തെ, മജിസ്ട്രേറ്റ് ക്രിമിനൽ നടപടിക്രമ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 202 പ്രകാരമുള്ള നടപടിക്രമങ്ങൾ പാലിച്ചിട്ടില്ലെന്ന തന്റെ വാദത്തെ പിന്തുണയ്ക്കുന്നതിനായി മുതിർന്ന അഭിഭാഷകൻ ആശ്രയിച്ചു.

[1] 2019 (17) SCC 193
[2] 2021 SCC ONLINE SC 325

7. മറുവശത്ത്, ഹർജിക്കാർ ഉന്നയിച്ച എല്ലാ വാദങ്ങളും ഹൈക്കോടതി പരിഗണിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും തുടർന്ന് നടപടിക്രമങ്ങൾ റദ്ദാക്കണമെന്ന ഹർജി തള്ളിക്കളയുകയായിരുന്നുവെന്നും എതിർകക്ഷികളുടെ അഭിഭാഷകൻ വാദിച്ചു. പ്രസ്തുത ഉൽപ്പന്നത്തിന്റെ നിർമ്മാതാവായ ഒന്നാം അപ്പീൽവാദി– കമ്പനിയുടെ മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ എന്ന നിലയിൽ രണ്ടാം അപ്പീൽവാദിയെയും പഞ്ചാബിലെ താൺ തരൺ ജില്ലയിലെ ഭിഖിവിന്ദിലെ ക്വാളിറ്റി കൺട്രോൾ ഇൻസ്പെകടറായ രണ്ടാം എതിർകക്ഷി ശരിയായി പ്രോസിക്യൂട്ട് ചെയ്തതായി അദ്ദേഹം വാദിക്കുന്നു. നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 24 (4) പ്രകാരമുള്ള വ്യവസ്ഥയും ക്രിമിനൽ നടപടിക്രമ ചട്ടത്തിലെ വകുപ്പ് 202 പ്രകാരമുള്ള വ്യവസ്ഥയും ലംഘിച്ചിട്ടില്ലെന്നും ഹൈക്കോടതിയുടെ ഉത്തരവിൽ ഇടപെടാൻ യാതൊരു കാരണവുമില്ലെന്നും അഭിഭാഷകൻ വാദിച്ചു. രണ്ടാം എതിർകക്ഷി പ്രസക്തമായ സമയത്ത് കമ്പനിയുടെ മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടറായിരുന്നുവെന്നും, അതിനാൽ, കമ്പനിയുടെ ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ ഗുണനിലവാര നിയന്ത്രണത്തിന് മൊത്തത്തിലുള്ള ഉത്തരവാദിത്തം അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടെന്നും അതിനാൽ അദ്ദേഹം പ്രോസിക്യൂഷന് വിധേയനാകേണ്ടതാണെന്നും അദ്ദേഹം വാദിച്ചു.

8. ഇരുവശത്തുമുള്ള വിദ്വാന്മാരായ അഭിഭാഷകരെ കേട്ടതിനുശേഷം, അപവാദിത ഉത്തരവിന്റെയും രേഖയിലുള്ള മറ്റ് കാര്യങ്ങളുടെയും വസ്തുതകൾ ഈ കോടതി പരിശോധിച്ചു.

9. നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 33 'കമ്പനികൾ നടത്തുന്ന കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ' കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു. ഈ നിയമപ്രകാരമുള്ള ഒരു കുറ്റകൃത്യം ഒരു കമ്പനി ചെയ്യുമ്പോൾ, കുറ്റകൃത്യം ചെയ്ത സമയത്ത്, കമ്പനിയുടെ ബിസിനസ്സ് നടത്തിപ്പിന് കമ്പനിയിൽ ചുമതല വഹിച്ചിരുന്ന അല്ലെങ്കിൽ ഉത്തരവാദിത്തം വഹിച്ചിരുന്ന ഓരോ വ്യക്തിയെയും കമ്പനിയെയും കുറ്റകൃത്യത്തിൽ കുറ്റക്കാരാണെന്ന് കണക്കാക്കുമെന്നും അതനുസരിച്ച് നടപടിക്ക് വിധേയമാകുന്നതിനും ശിക്ഷിക്കപ്പെടാനും അവർ ബാധ്യസ്ഥമായിരിക്കുമെന്നും നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 33(1) വ്യക്തമാക്കുന്നു. നിലവിലെ കേസിൽ, ഒന്നാം അപ്പീൽവാദി–കമ്പനിക്കായി രണ്ടാം അപ്പീൽവാദി–മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ ഒരു അണ്ടർടേക്കിംഗ് സമർപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട് എന്നതിൽ തർക്കമില്ല. 2012 ഡിസംബർ 28–ന് കമ്പനി പാസാക്കിയ പ്രമേയത്തിൽ, കമ്പനിയുടെ മാനേജർ ശ്രീ മധുകർ ആർ. ഗിതിനെ, പ്രസ്തുത കമ്പനി നിർമ്മിക്കുന്ന കീടനാശിനികളുടെ ഗുണനിലവാരം നിലനിർത്തുന്നതിൽ പ്രസ്തുത കമ്പനിക്കുള്ള ചുമതലയും ഉത്തരവാദിത്തവും വഹിക്കാൻ നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നും, നിയമപ്രകാരം ഏതെങ്കിലും കുറ്റകൃത്യം സംഭവിക്കുന്നത് തടയാൻ ആവശ്യമായതോ ഉചിതമോ ആയ എല്ലാ അധികാരങ്ങളും വിനിയോഗിക്കാനും എല്ലാ നടപടികളും സ്വീകരിക്കാനും അദ്ദേഹത്തിന് അധികാരമുണ്ടെന്നും അതിൽ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. അത്തരം അണ്ടർടേക്കിംഗ് എതിർ കക്ഷിക്ക് സമർപ്പിച്ചുവെന്നതിൽ തർക്കമില്ല. ഈ കോടതിയിൽ സമർപ്പിച്ച എതിർ

സത്യവാങ്മൂലത്തിലെ ഖണ്ഡിക 5.10–ൽ പോലും, കമ്പനിയുടെ കാര്യങ്ങൾ, ഗ്രണനിലവാര നിയന്ത്രണം മുതലായവയ്ക്ക് ഉത്തരവാദികളായ വ്യക്തികളെ നിയമിക്കുന്നതിലൂടെ, രണ്ടാം അപ്പീലന്റ് – മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർക്ക് ഒന്നാം അപ്പീലന്റ് – കമ്പനി ചെയ്ത കുറ്റകൃത്യങ്ങളിലെ തന്റെ ബാധ്യതയിൽ നിന്ന് രക്ഷപ്പെടാൻ കഴിയില്ലെന്ന് എതിർകക്ഷികൾ വാദിക്കുന്നു. കമ്പനികൾ ചെയ്യുന്ന കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന നിയമത്തിലെ പ്രത്യേക വ്യവസ്ഥ കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, ഉത്തരവാദിത്തവും ഉത്തരവാദപ്പെട്ട വ്യക്തിയും വ്യക്തമായി നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സാഹചര്യത്തിൽ, ഒന്നാം അപ്പീൽവാദി–കമ്പനിയുടെ മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ എന്ന നിലയിൽ രണ്ടാം അപ്പീൽവാദി–മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർക്ക് കമ്പനിയുടെ മൊത്തത്തിലുള്ള ബിസിനസ്സിന്റെയും ഗ്രണനിലവാര നിയന്ത്രണത്തിന്റെയും മറ്റും ഉത്തരവാദിത്തമുണ്ട് എന്ന അവ്യക്തമായ ആരോപണത്തിന്റെ പേരിൽ അദ്ദേഹത്തെ പ്രോസിക്യൂട്ട് ചെയ്യാൻ കഴിയില്ല. നിലവിലെ കേസിൽ, കമ്പനി ഒരു പ്രമേയം പാസാക്കിയിട്ടുണ്ട്, മാനേജർമാരിൽ ഒരാളായ ശ്രീ മധുകർ ആർ. ഗിതിന്റെ ഉത്തരവാദിത്തം ഒരു പ്രമേയം വഴി നിശ്ചയിച്ചു, രണ്ടാം അപ്പീൽവാദി 22.01.2013 ന് ഒരു അണ്ടർടേക്കിംഗ് രൂപത്തിൽ എതിർകക്ഷികൾക്ക് ഇത് നൽകി. ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ ഗ്രണനിലവാര നിയന്ത്രണത്തിന്റെ ഉത്തരവാദിത്തം ആർക്കാണ് എന്നതിൽ തർക്കത്തിലല്ലാത്തപ്പോൾ, രണ്ടാം അപ്പീൽവാദി – മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ, ആ സമയത്ത് കമ്പനിയുടെ മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ ആയിരുന്നു എന്ന അവ്യക്തവും വിശാലവുമായ വാദത്തെ അദ്ദേഹത്തെ പ്രോസിക്യൂട്ട് ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ഒരു കാരണമോ ന്യായീകരണമോ ആക്കാനാകില്ല. നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 33 വായിക്കുമ്പോൾ, കമ്പനിയുടെ ഉത്തരവാദിത്തമുള്ള വ്യക്തിയെയും കമ്പനിയെയും മാത്രമേ കുറ്റകൃത്യത്തിന് കുറ്റക്കാരായി കണക്കാക്കാനാകൂ എന്നും അവർ നടപടിക്ക് വിധേയമാകാൻ ബാധ്യസ്ഥമാണെന്നും വ്യക്തമാക്കുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, കമ്പനിയുടെ കാര്യങ്ങളുടെ മൊത്തത്തിലുള്ള ചുമതല മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടറാണ്, അത്തരം ഉദ്യോഗസ്ഥനെ പ്രോസിക്യൂട്ട് ചെയ്യണോ വേണ്ടയോ എന്നത് ഓരോ കേസിന്റെയും വസ്തുതകളെയും സാഹചര്യങ്ങളെയും നിയമത്തിലെ പ്രസക്തമായ വ്യവസ്ഥകളെയും ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. നിയമത്തിന്റെ വകുപ്പ് 33 പ്രകാരമുള്ള പ്രത്യേക വ്യവസ്ഥയും ഈ കേസിൽ ഫയൽ ചെയ്തിട്ടുള്ള അണ്ടർ ടേക്കിംഗും കണക്കിലെടുത്താൽ, എതിർകക്ഷിക്ക് ഈ കോടതി മുമ്പാകെയുള്ള രണ്ടാം അപ്പീൽവാദിയെ പ്രോസിക്യൂട്ട് ചെയ്യാൻ കഴിയില്ല. അതിനാൽ, രണ്ടാമത്തെ അപ്പീലന്റ് – മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർക്കെതിരെ പ്രോസിക്യൂഷൻ അനുവദിക്കുന്നത് നിയമനടപടിയുടെ ദുരുപയോഗമല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ല എന്ന മുതിർന്ന അഭിഭാഷകൻ ശ്രീ സിദ്ധാർത്ഥ് ലുത്രയുടെ വാദത്തിൽ കഴമ്പുണ്ടെന്ന് ഈ കോടതി കരുതുന്നു. അതേസമയം, ഒന്നാം അപ്പീൽവാദി – കമ്പനിക്കെതിരായ നടപടികൾ റദ്ദാക്കാൻ ഈ ഘട്ടത്തിൽ ഒരു കാരണവും ഈ കോടതി കണ്ടെത്തുന്നില്ല.

10. കൂടാതെ, 1 & 2 എതിർകക്ഷികൾക്കു വേണ്ടി സമർപ്പിച്ച എതിർ സത്യവാങ്മൂലത്തിലെയും മറ്റ് രേഖകളിലെയും വാദങ്ങൾ കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 24 (4) പ്രകാരമുള്ള നടപടിക്രമവും ക്രിമിനൽ നടപടിക്രമ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 202 പ്രകാരമുള്ള നടപടിക്രമവും പാലിച്ചിട്ടില്ല എന്ന അപ്പീൽവാദികളുടെ വാദം അംഗീകരിക്കുന്നതിനോ ഈ ഘട്ടത്തിൽ നടപടികൾ റദ്ദാക്കുന്നതിനോ സാധിക്കില്ല. നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 24 (4) പ്രകാരമുള്ള നടപടിക്രമം സംബന്ധിച്ച് പരിശോധിക്കുകയാണെങ്കിൽ, ഒന്നാം അപ്പീൽവാദി – കമ്പനി കേന്ദ്ര കീടനാശിനി പരിശോധനാ ലബോറട്ടറിയിലേക്ക് രണ്ടാമത്തെ സാമ്പിൾ അയയ്ക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ ഡിമാൻഡ് ഡ്രാഫ്റ്റ് നിക്ഷേപിച്ചതിനുശേഷം ഉടനടി തന്നെ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുകയും കേന്ദ്ര കീടനാശിനി പരിശോധനാ ലബോറട്ടറി നിർദ്ദിഷ്ട 30 ദിവസത്തിനുള്ളിൽ റിപ്പോർട്ട് അയയ്ക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അതുപോലെ, ക്രിമിനൽ നടപടിക്രമ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 202 പ്രകാരമുള്ള നടപടിക്രമത്തെ കുറിച്ച് പരിശോധിക്കുമ്പോൾ, പരാതിക്കാരൻ തന്റെ ഔദ്യോഗിക കർത്തവ്യം നിർവ്വഹിച്ച് പരാതി നൽകിയ ഒരു പൊതുസേവകനാണെന്നത് മനസ്സിൽ വെക്കേണ്ടതുണ്ട്. ക്രിമിനൽ നടപടിക്രമ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 200-ലെ വ്യവസ്ഥ പരിശോധിച്ചാൽ വ്യക്തമാകുന്നതുപോലെ, നിയമനിർമ്മാണ സഭ തന്നെ പൊതുസേവകനെ വ്യത്യസ്തമായ ഒരു സ്ഥാനത്താണ് പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നത്. കുറ്റാരോപിതർ മജിസ്ട്രേറ്റിന്റെ അധികാരപരിധിക്ക് പുറത്ത് താമസിക്കുന്ന കേസുകളിൽ, കുറ്റപത്രം സ്വീകരിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് ഒരു അന്വേഷണം/ പരിശോധന നടത്തുന്നതിന്റെ ലക്ഷ്യം, നിരപരാധികൾ അനാവശ്യമായി പീഡിപ്പിക്കപ്പെടുന്നില്ലെന്ന് ഉറപ്പാക്കുക എന്നതാണ്. കോഡിന്റെ വകുപ്പ് 200 ലെ വ്യവസ്ഥ പ്രകാരം, തന്റെ ഔദ്യോഗിക കർത്തവ്യം നിർവഹിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി പരാതി നൽകിയ പൊതുസേവകന്റെ മൊഴി മജിസ്ട്രേറ്റ് കുറ്റകൃത്യം തിരിച്ചറിയുന്ന ഘട്ടത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടതില്ല. കൂടാതെ, കോഡിന്റെ വകുപ്പ് 293 പ്രകാരം, സർക്കാരിന്റെ സയന്റിഫിക് വിദഗ്ദ്ധന്റെ റിപ്പോർട്ട്, തെളിവായി സ്വീകാര്യമാണ്. ഒരു പൊതു സേവകൻ പരാതി നൽകുമ്പോൾ, ക്രിമിനൽ നടപടിക്രമ ചട്ടത്തിൽ തന്നെ അത്തരം സാക്ഷികളെ വിസ്തരിക്കുന്നത് ഒഴിവാക്കണമെന്ന് വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നു. നിലവിലെ കേസിൽ, 1968 ലെ കീടനാശിനി നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരമുള്ള അധികാരങ്ങൾ വിനിയോഗിച്ചാണ രണ്ടാം എതിർകക്ഷി/പൊതുസേവകൻ, സർക്കാർ ലബോറട്ടറികളുടെ റിപ്പോർട്ടുകൾ ഉൾപ്പെടെ നിരവധി രേഖകൾ ഉൾപ്പെടുത്തി പരാതി നൽകിയിട്ടുള്ളത്. രേഖകളുടെ പിന്തുണയോടെ അത്തരം പരാതിയിൽ നടപടിക്രമങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിക്കാൻ മജിസ്ട്രേറ്റിന് എപ്പോഴും സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ട്. അന്വേഷണം നടത്താതെയും അന്വേഷണത്തിന് ഉത്തരവിടാതെയും മജിസ്ട്രേറ്റ് കേസ് എടുത്തിട്ടുണ്ട് എന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രം നടപടിക്രമങ്ങൾ റദ്ദാക്കണമെന്ന വാദത്തിൽ ഒരു തരത്തിലും കഴമ്പുള്ളതായി ഈ കോടതിക്ക് കണ്ടെത്താനായിട്ടില്ല. ഈ ഘട്ടത്തിൽ അപ്പീൽവാദിക്ക് എതിരായി എന്തെങ്കിലും മുൻവിധി ഉണ്ടായിട്ടില്ലെങ്കിൽ, ക്രിമിനൽ

നടപടിക്രമ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് 482 പ്രകാരം അധികാരം വിനിയോഗിച്ചുള്ള നടപടികൾ റദ്ദാക്കാൻ ഇത് ഒരു കാരണവുമല്ല.

11. കമ്പനിയുടെ മറ്റ് എല്ലാ നോമിനേറ്റഡ്/ഉത്തരവാദിത്തപ്പെട്ട വ്യക്തികളും ഇതിനകം പരാതിയിൽ കുറ്റാരോപിതരായതിനാൽ, ആരോപിക്കപ്പെട്ട കുറ്റകൃത്യങ്ങൾക്ക് രണ്ടാം അപ്പീൽ വാദി–മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർക്കെതിരെ നടപടിയെടുക്കാൻ യാതൊരു അടിസ്ഥാനവുമില്ല. ***റീ: 1881 ലെ എൻ.ഐ. ആക്ടിലെ വകുപ്പ് 138 പ്രകാരമുള്ള കേസുകളുടെ വേഗത്തിലുള്ള വിചാരണയിൽ (2020 ലെ സുവോ മോട്ടു റിട്ട് പെറ്റീഷൻ (ക്രിമിനൽ.) നമ്പർ 2)*** ഈ കോടതി നൽകിയ വിധിയെ മുതിർന്ന അഭിഭാഷകൻ ശ്രീ. സിദ്ധാർത്ഥ് ലൂത്ര ആശ്രയിക്കുന്നു. 1881–ലെ നെഗോഷ്യബിൾ ഇൻസ്ട്രുമെന്റ്സ് ആക്ടിന് കീഴിലുള്ള വ്യവസ്ഥകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രസ്തുത വിധി, നിലവിലെ കേസിന്റെ വസ്തുതകളും സാഹചര്യങ്ങളും കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, ഈ ഘട്ടത്തിൽ അപ്പീൽ വാദികൾക്ക് കാര്യമായ സഹായം നൽകുന്നില്ലെന്നതാണ് ഈ കോടതിയുടെ കാഴ്ചപ്പാട്.

12. മുകളിൽ പറഞ്ഞ കാരണങ്ങളാൽ, രണ്ടാം അപ്പീൽവാദി – മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടറെ സംബന്ധിക്കുന്ന പരിധിവരെ ഈ ക്രിമിനൽ അപ്പീൽ ഭാഗികമായി അനുവദനീയമാണ്. കൂടാതെ സിആർഎം–എം–12082– 2016 (ഒ & എം)–ൽ ചണ്ഡീഗഡിലെ പഞ്ചാബ് & ഹരിയാന ഹൈക്കോടതി പാസാക്കിയ 12.05.2020–ലെ അപവാദിത ഉത്തരവ് ആ പരിധിവരെ റദ്ദാക്കിയിരിക്കുന്നു. തൽഫലമായി, പട്ടിയിലെ ഒന്നാം ക്ലാസ് ജൂഡീഷ്യൽ മജിസ്ട്രേറ്റ് കോടതിയുടെ മുമ്പാകെ പരിഗണനയിലുള്ളതും പഞ്ചാബിലെ താൺ തരൺ ജില്ലയിലുള്ള ഭിഖിവിൻഡിലെ കാളിറ്റി കൺട്രോൾ ഇൻസ്പെകടറായ രണ്ടാം എതിർകക്ഷി 19.08.2015–ൽ സമർപ്പിച്ചതുമായി പരാതി നമ്പർ 313, അതിലെ നാലാം പ്രതിയും ഇവിടത്തെ രണ്ടാം എതിർകക്ഷിയുമായി പ്രമോദ് എൻ കർലേക്കറെ സംബന്ധിക്കുന്ന പരിധി വരെ തള്ളിക്കളയുന്നു. ഈ ഉത്തരവിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്ന നിരീക്ഷണങ്ങളും കണ്ടെത്തലുകളും കാഷ് ഹർജിയിൽ നിന്ന് ഉയർന്നുവരുന്ന ഈ അപ്പീൽ തീർപ്പാക്കുന്നതിന് വേണ്ടി മാത്രമുള്ളതാണെന്നും, രേഖയിലുള്ള തെളിവുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വിചാരണ കോടതിക്ക് സ്വന്തം കണ്ടെത്തലുകൾ രേഖപ്പെടുത്താനും നിയമപ്രകാരം മറ്റ് നടപടികൾ സ്വീകരിക്കാനും സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടെന്നും വ്യക്തമാക്കുന്നു.

അപ്പീൽ ഭാഗികമായി അനുവദിച്ചു.